

ALEX GRAFIX GALLERIA

Ajomäentie 18, Hämeenkoski
Kuvataidetta,
kirjoja

Kirja, josta puhutaan! JOHANNEKSEN PORSAA

2000-luvun kovin satiiri
10 euroa
postitse 20 euroa

SYNAPTORI

Kirjoitan. Salaan vai paljastan?

Autofiktio, viime vuosina suosittu kirjallisuuden laji on hiipumassa. En tykkää autofiktios-
ta, se on epärehellistä valehtelua. Fiktio, täy-
sin mielikuvituksellinen kaunokirjallisuus on
rehellistä. Kirjoittaja ja lukija ovat samassa
juonessa: he eivät ole uskovinaan mihinkään.

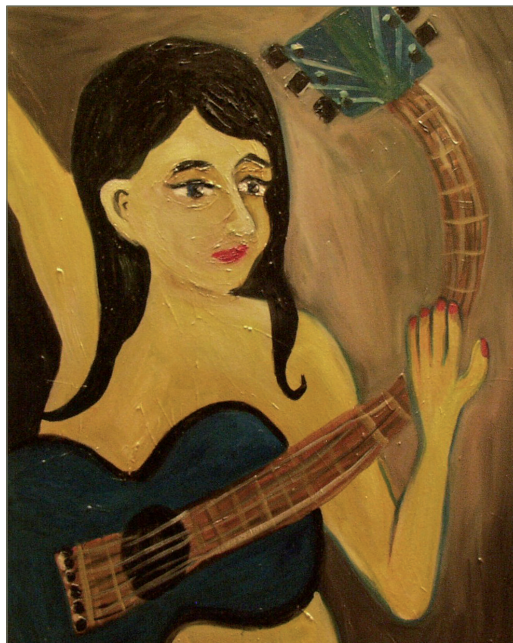
Kun tein suuren (780 sivua) romaanin Jan-
ne Valkeeniemen, laitoin sinne tarkoituksella
aivan mielettömiä tapahtumia. Niiden toivoin
viestittävän lukijalle, että älä, hyvä ihminen,
luule, että teoksessa julkistan totuuksia. So-
vellen Kantin kategorista imperatiivia nurin
perin, valehtelemiseen: Jos joku valehtelee
julkeasti yhdessä asiassa, hänen juttuihinsa
ei pidä luottaa toisessakaan, eikä missään. Ja
tuon jatkoksi: Erityisen epäluotettava kertoja
hämäää lukijaa esittämällä oikeita, varmoja
tosiasioita.

Janne Valkeeniemi-kirjassa on todellisia
(tämä on totta!), oikeita historiallisia tapahtu-
mia, esimerkiksi sisällissota, monia todellisia
henkilöitä, kuten professori Adolf Faller ja
lääketieteellisiä diagnooseja ja päteviä hoito-
ohjeita, jotka sopivat oppikirjaan. Juuri sel-
laiset ovat ansiokkaan valehtelemisen suola.

En halunnut kirjoittaa autofiktiota kolmesta
syystä. Jotkut tosiasiat olivat todellisille ih-
misille kiusallisia, ja totuuksissa pysyminen
olisi rajoittanut tarinoinnin vapautta. Mikä
se kolmas syy on? Ei mikään. ”Kolme” oli
juksua.

Havainnollistan todeksi tulkitsemisen
ongelmaa. Kirjan tärkeistä naisista toinen
on nimeltään Marita. On totta (tämä on oi-
keasti totta!), että 1960-luvulla ruotsalainen
tyttöystäväni oli Marita. Muutamat sukulai-
seni tapasivat hänet omakohtaisesti oikeassa
elämässä. Yksi sukulainen luki Janne-kirjan
ja moitiskeli: - Jyrki, ei sinun olisi pitänyt
kirjoittaa Maritasta niin tarkasti... liian intiimi-
miä... vähän noloa.

Totuus (ja tämä on totta!) on se, että
kirjassa en kertonut yhtä ainoaa seikkaa to-
dellisesta Maritasta, jonka tunsin Ruotsissa,
Göteborgissa ja Laholmissa. Ei mitätöntä
yksityiskohtaa, ei mitään! Ei sanaakaan
lukuun ottamatta Maritan nimeä, joka ei ole

Aleksin kuva on fiktiota.
Todellinen Marita soitti pianoa. Diskretion!

ainutlaatuinen. Kirjassahan seikkailee kaksi
Maritaa, molemmat 100% keksittyjä.

Nyt kun nimeä ajattelen, muistan että Tam-
pereella kauan sitten naapurissa asui Marita.
Hän oli pikkusiskoni kaverin isosisko. Mor-
jestin häntä tavatessa, mutta sen kummem-
min en häntä tuntenut, ja kirjoituksiini en
hänenä poiminut yhtään mitään.

Enemmän kuin kirjani henkilöt ovat todelli-
sia, myönnän olevani päähenkilön Valkeenie-
men kaltainen. Minuun sopii Valkeeniemen
kuvaus kirjan takakannessa:

”Imen sienenä itseäni kaiken minkä koh-
taan. En nirsoile enkä valikoi! Jos kerää vain
positiivisia kokemuksia ja järkevää tietoa,
saa elämästä vajavaisen kuvan. Erehdyksis-
tä, virheistä viisastuu. Minusta on tulossa
erittäin viisas.”

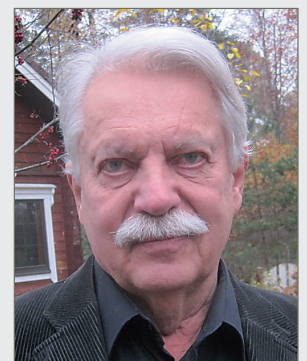
Lukija pilaa aina kaunokirjallisen koke-
muksensa, jos hän pysähtyy pohtimaan, mikä
on totta ja mikä fiktiota. Teoksen parhaat aja-
tukset voivat jumiintuessa mennä sivu suun.

Synaptori nro 6/2025 sisältö

Aleksin
Kuvakulma
Hämähäkki
inspiroitui
uudistumaan
sivu 3

Valkeeniemen
potilaana
Antti oli Stoa
sivu 4

Jyrkin Kirjakulma
Kirjailija
William Faulkner
haastattelussa
sivu 5

Jyrki Joensuu

Postiosoite
jyrki.joensuu@jkjoensuu.fi

Kirjat Alex Grafix Galleriassa

Jokaisen kirjan hinta vain **10 euroa**

Janne Valkeeniemi

680 sivua

Janne on erinomainen psykiatri, ja ongelmassa kamppaileva ihminen

Huumoria! Ja vakavaa asiaa

”Paras lukemani kirja”

”Nauraessa meinasin tuolilta pudota”

Myönnän nyt, kun loukkaantujat ovat kuolleet:

Janne Valkeeniemi on Jyrki Joensuun alter ego

Valkeeniemen arkistot avautuvat

144 sivua

Naurutakuu, ja varoitus!

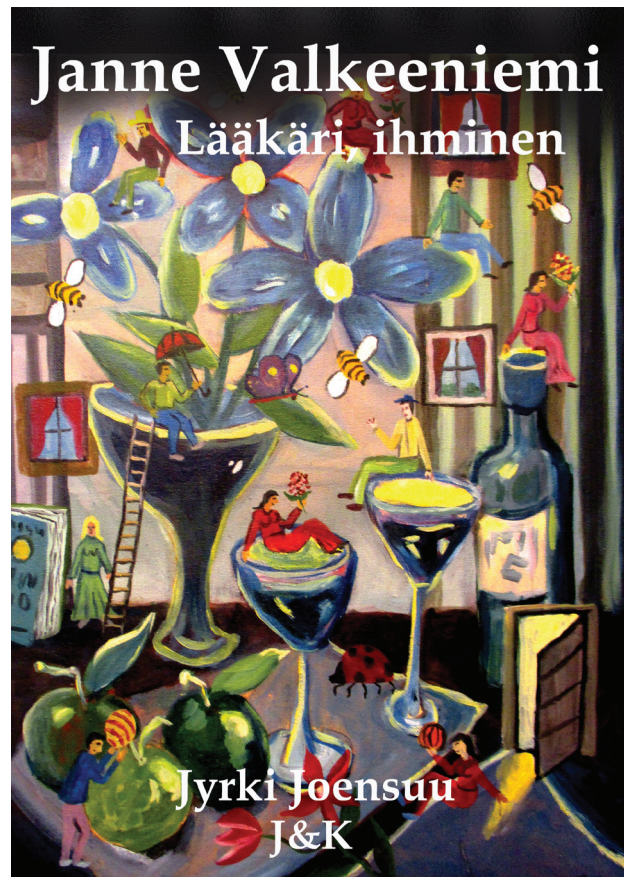
Itsensä kuoliaaksi nauramisen riski

Postimyynti

Helposti! Mukana tulee lasku

Postitse 20 euroa

tilaukset@jkjoensuu.fi

Totuus sotalaiva Moskvan uppoamisesta

170 sivua

Jyrki Joensuun 43 hervotonta pakinaa.

Naurutakuu, yllätystakuu

Iso tekstikoko, helppo lukea!

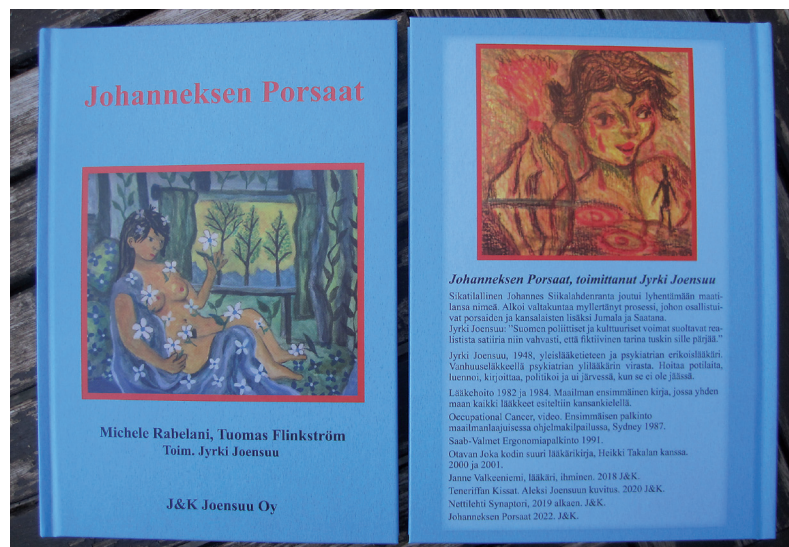
Johanneksen Porsaatt

155 sivua

2000-luvun hurjin satiiri Suomessa

Älykkäille naurutakuu, tyhmille ei mitään

Jyrki Joensuun satiiri Rabelaisin hengessä

Aleksin Kuvakulma

Hämähäkki inspiroitui uudistumaan

Melodian mieleen palauttamiseksi suosittelemme laulamaan iki-ihanan lastenlaulun ensin alkuperäisillä sanoilla. Siis, harjoituksena näin:

Hämä-hämähäkki kiipes langalle
Tuli sade rankka, hämähäkin vei
Aurinko armas kuivas satehen
Hämä-hämähäkki kiipes uudelleen

**Sitten voi ottaa käyttöön
laulun uudet sanat**

Hämä-hämähäkki kutoi verkkoa
siihen sitten tarttui moni itikka

Kaverinsa kutsui syömään herkkuja
Hämähäkki kuuli paljon kehuja

Keon uumenissa asuu johtaja
Kuningatar on hän, hyvin ahkera
Sata munaa tuottaa pomo tunnissa
Uudet apulaiset kortta kuljettaa

Taitelija-Alexi taulun maalasi
Siitä tuli hieno, kaikki tykkäsi
Nähtäville saatiin iloks ihmisten
Kohta uuden taulun teki Alexi

Musikantti-Alexi soitti kitaraa
Kaivata hän alkoi musaa uudempaa

Säveltäjäksi ryhtyi, biisin synnytti
sitä kitaralla sitten rämpytti

Sitti-sonttiainen, bändin solisti
Kärpäselle kullallensa oodin omisti
Kärpäs kun lintu nappas nokkaansa
Tuli ruohikossa hetkeksi hiljaista

Heinä-heinäsiirikka nousi lavalle
mutta sirkan viulu meni hajalle
Jalastaan se löysi uuden soittimen
Hieno oli soundi säärisoittimen

Sanat Jyrki,
kuva Aleksin akvarelleista

Alex Grafix Galleria

Ajomäentie 18, 16800 Hämeenkoski
Keskustieltä viitta Alex Grafix
Joka päivä klo 12 - 18

Valkeeniemen potilaana Antti oli Stoa

Janne Valkeeniemi-kirjan lopussa on väärä tieto. Janne ei kuollut kolarissa. Kolhiintuneena hän jatkoi työuraansa ja esiintyi myös Jyrki Joensuun pakinoissa. Uusi pakinakirja ehtii jouluksi 2026. Siihen saakka täytyy pärjätä jotenkin, esimerkiksi lukemalla tämä.

Janne Valkeeniemen vastaanotto-avustaja Katriina oli nätti ja älykäs. On tieteellisesti todistettu että edullinen ulkomuoto ja henkinen kyvykyys voivat esiintyä samassa henkilössä.

Katriina kertoi Valkeeniemelle seuraavasta potilaasta:

-Nimi on Antti Stoa. Hän kävi Henrillä, mutta sen hermot eivät kestäneet. Heka sanoi, laita Jannele.

-Vaikea tapaus? Yrittää saada minut kiinnostumaan? Mikä on hankalaa?

-No, kunhan tutustut. Heka sanoi että nomen est omen.

Stoa oli harvinaisesta nimestä huolimatta tavallinen, kuusikymppinen mies. Stoa istahti tuolille ja kuvaili oireitaan selkeästi ja johdonmukaisesti.

- Mikä on diagnoosi? Stoa töksäytti.

-Ikävä kyllä, vaikka kuvauksenne on täsmällinen, valitettavasti minä en voi...

-Minä voin! Voin todeta, että lääkärin ei pidä valittaa potilaalle ikäviä tunteitaan.

Stoa katsoi Jannea tiukasti silmiin: - Haluan suoraan kysymykseen suoran vastauksen suoraselkäiseltä lääkäriltä.

Valkeeniemen teki mieli toivottaa tämä öykkäri helvettiin. Kuvaannollisesti. Ymmärrys kollega Henrillä kohtaan heräsi, mutta Valkeeniemi halusi pärjätä tämän tyypin lääkärinä:

- Jos laukaisen tästä vaan väärän diagnoosin, se aiheuttaa teille ahdistusta ja masennusta, ja lääkärinä teen virheen. Vaikka pikainen diagnoosini olisi oikea, teidän on mahdotonta siitä vakuuttua. Se ei teitä hyödytä, ja silloinkin teen virheen.

-Tohtori Valkeeniemi! Taidatte olla virheiden tekemisen kokemus-asiiantuntija!

-Herra Stoa, te taidatte olla henkilö, josta tulee minun entinen potilaani.

Antti Stoa nauroi: - Avustajasi, se söpö Kati ennusti, että kyllä Valkeeniemi mun kanssa pärjää.

Aleksis Joensuu kuva, monta tekniikkaa

Mitäs tehdään?

Katriina oli yleensä oikeassa, ja Janne jatkoi: - Kunnolliseen diagnostiikkaan tarvitaan lisätutkimuksia. Mitä tuumaat?

Stoa todisti asiantuntemuksensa: - Kuuluisa professori Osler neuvoi lääkäriä: ”Kuuntele potilasta. Hän kertoo sinulle diagnoosin.”

-Tuo on totta, Valkeeniemi vastasi. - Mutta Oslerin ohje on 120 vuotta vanha. 2000-luvulla tutkitaan laboratoriotutkimuksia, tehdään magneettikuvaus, ja koepaloja otetaan ultraäänikuvauksen ohjauksessa. Näytteet tutkitaan mikroskoopilla.

- Oho! Mikä operaatio! Kieltäydyn. Minulle riittää, että annat arviosi. Sano mitä epäilet. Yhdellä sanalla. Hyväksyn sen että diagnoosi voi mennä pieleen.

- Syöpä.

- Ja jos se todetaan?

- Se hoidetaan.

- Entä, jos ei ole hoitokeinoja? sanoi Stoa rauhallisesti.

- Jossittelu on turhaa, Valkeeniemi ärähti. - Tutkitaanko? Vai ei?

Stoa suostui.

Valkeeniemen määräämät tutkimukset valmistuivat kuukauden kuluessa. Tuloksia kuulemaan tullut Stoa ehdotti: - Syöpä?

-Kyllä, vastasi Valkeeniemi.

Stoa purskahti hyväntuuliseen nauruun: - Olit oikeassa! Ensimmäisessä tapaamisessa sanoit ”ikävä kyllä” ja ”valitettavasti”. Minulla on kaksi kysymystä. Yksi: Mitä tapahtuu, jos ei hoideta? Kaksi: Mitä kaikkea hoito tarkoittaa, ja miten todennäköisesti parannun?

Valkeeniemi vastasi potilaan kysymyksiin tietämyksensä mukaan, ja täydensi sitä uusilla tieteellisillä tiedoilla. Uteliaana Stoa kuunteli keskeyttämättä. Hän sanoi palaavansa asiaan tarvittaessa.

Kuukausi kului. Valkeeniemi kysyi Katriinalta, onko Stoasta kuulunut mitään.

- Hän matkusti Sveitsiin, tiesi Kati.

- Hieno maa, hienot maisemat! huudahti Janne. - Melkein toinen kotimaani.

-Stoa ei ole turisti. Eikä hän varaa meiltä aikaa. Sanoi luottavansa sveitsiläiseen laatuun. Hän tiesi senkin, että sinä opiskelit Sveitsissä.

Valkeeniemi oli pitkän hetken hiljaa.

- Eutanasia?

-Niin. Stoa kertoi, että hinta on 12.000 euroa.

-Kohtuullista, kommentoi Valkeeniemi. - Kuulostaa kalliilta, mutta laadukkaasta hoidosta kannattaa maksaa. Sitä paitsi, se on kertaluonteinen menoerä.

Jyrkin Kirjakulma

Kirjailija William Faulkner haastattelussa

En muista, mistä nappasin haastattelun tekstin, ja aitoudesta ei ole tietoa. Lyhensin hieman.

William Faulknerin Villipalmut luin alle 20-vuotiaana, kun opiskelu tyssäsi ja elämä oli umpikujassa.

Taiteilija on vastuussa vain itselleen. Hän on täysin häikäilemätön jos hän on hyvä. Hänellä on unelma. Se ahdistaa häntä niin paljon, että hänen on päästävä irti siitä. Ennen hänellä ei ole rauhaa.

Kaikki menee yli laidan: kunnia, ylpeys, säädyllisyys, turvallisuus, onnellisuus, kaikki, jotta kirja tulisi kirjoitetuksi. Jos kirjailijan on ryöstettävä äitinsä, hän ei epäröi.

Taiteella ei ole tekemistä ympäristön kanssa; se ei välitä siitä, missä se on.

Paras paikka mitä minul-

le on koskaan tarjottu, oli bordellin isännän virka. Se on taiteilijalle täydellinen työympäristö. Kirjailija on siinä taloudellisesti täysin vapaa; hän on vapaa pelosta ja nälästä; hänellä on katto päänsä päällä eikä hänen tarvitse tehdä mitään muuta kuin hoitaa yksinkertaisia tilejä ja käydä kerran kuussa lahjomassa poliisi.

Huoneisto on aamun tunteina hiljainen, ja silloin onkin paras työskentelyaika. Illalla on tarpeeksi seuraelämää, jos hän haluaa ottaa osaa, eikä hän pitkästy; tuossa tehtävässä hänellä on yhteisönsään tietty asema; hänellä ei ole mitään tekemistä, koska emäntä huolehtii kirjanpidosta; kaikki talon asukkaat ovat naispuolisia ja suhtautuvat häneen kunnioittavasti ja sanovat hänelle ”sir”. Kaikki seudun viinatrokarit sanovat hänelle ”sir”, ja itse hän saa

sinutella poliiseja.

Taiteilija ei tarvitse muuta ympäristöä kuin sen, minkä hän pystyy hankkimaan järkevällä hinnalla, sen rauhan, sen yksinäisyyden, sen mukavuuden. Väärä ympäristö ei aiheuta muuta kuin verenpainetta; kuluu enemmän aikaa kiukutteluun ja turhautumiseen.

Oman kokemuksen mukaan ammatissani tarvitsen paperia, tupakkaa, ruokaa ja vähän viskiä. En ole krantt. Jos vaihtoehdot ovat skotlantilainen ja ei mitään, otan skotlantilaista.

Kirjailija ei tarvitse taloudellista vapautta. Hän ei tarvitse muuta kuin kynän ja paperia. En ole koskaan kuullut, että lahjoituksista tai rahasta olisi ollut apua kirjoittamiselle.

Hyvä kirjoittaja ei käänny koskaan säätiöiden puoleen.

Hänellä on tarpeeksi tekemistä kirjoittamisessa.

Jos hän ei ole ensiluokkainen tekijä, hän pettää itseään sanomalla ettei hänellä ole aikaa tai taloudellisia mahdollisuuksia. Hyvää taidetta voivat tehdä rosvot, trokarit tai hevosvarka. Ihmiset pelkäävät, kun huomaavat, miten paljon puutetta ja köyhyyttä jotkut pystyvät kestämaan. Heitä pelottaa, kun he näkevät, miten kovia nämä ovat. Mikään ei tuhoa hyvää kirjoittajaa. Hyvän kirjoittajan muuttaa toiseksi vain kuolema. Hyvillä kirjoittajilla ei ole aikaa murehtia menestystä tai rikastumista.

Menestys on naisellista, se on kuin nainen; jos sen edessä nöyristelee, se pääsee niskan päälle. Joten sitä pitää kohdella kovin käsin. Silloin voi käydä niin, että siinä ryömiikin se toinen.

Kirjailija Jyrki Joensuu tarvitsee tuolin, pöydän ja koneen.